گوڵان
پەیامی ئەمڕۆ و سبەی
بەرواری دابەزاندن31/01/2011

ئیدریس بارزانی
بەرگی خاكی و زمانی سادە و كەسایەتیەكی جیاواز

مەبەست لەیادكردنەوەی ئیدریس بارزانی بە تەنیاگێڕانەوەی ئەو داستان و سەروەرییانە نییە كە ئیدریس بارزانی رۆڵی سەرەكی تێداگێڕاوە، بەڵكو دووبارە وەگۆهێنانەوەی ئەو كارەكتەرە سیاسیەیە لەناو بزاڤی رزگاریخوازی كوردستاندا كە چۆن بە زمانی سادە و بەرگی خاكییەوە، كاریزماوكەسایەتیەكی جیاوازی لەناو هاوكێشەی سیاسیی كوردستان و عێراق و ناوچەكە دروستكردبوو، كاتێك لەم روانگەیەوە جارێكی دیكە دیمەنی ئیدریس بارزانی بۆ خوێنەرانی خۆمان وێنا دەكەینەوە، پێشوەختە ددان بەو راستییە دەنێین كە رستەكانی ئەم نووسینە ناتوانێت تەواوی وێنای ئیدریس لە وشەكاندا دروست بكاتەوە، لەبەر ئەوەی وشە ناتوانێت ئەوەی وێنە راستەقینەكەی ئیدریس پیشانمانی دەدات، دووبارە پیشانی بداتەوە، لێرەوە ئێمە دەمانەوێت لە دیمەنی بەرگی خاكی و زمانی سادەی ئیدریس بارزانییەوە ئەو كەسایەتیە وێنا بكەینەوە كە خەبات و تێكۆشانی وەك ئەركێكی دانەپچڕاوو دانەبڕاوی سەرشانی خۆی سەیر دەكرد،هەڵبەت ئەو پێویستی بەوە نەبوو خەبات بكات تا بە هۆیەوە بوونی خۆی بسەلمێنێت، لەبەر ئەوەی خۆی لەدایكبووی ناو رۆژانی بەرخودان و شۆڕشەكان بووە ، لەم بارەیەوە پێویستی بەخۆسەلماندنەوە نەبوو، بۆیە لەم بوونەدا دەیویست ئەوەی بە ئەركی سەرشانی خۆیی دەزانی جارێكی دیكە بە زمانی سادە و ئاسایی ناو خەڵكەوە بۆ جۆشدانەوەی خەبات و یەكخستنەوەی تواناكان هەروەها بۆ یەكڕیزی و یەكگرتوویی جەمسەرە فرەلایەن و فرە بیربۆچوونەكانی شەبەنگە جیاوازەكانی بزووتنەوەی رزگاریخوازی كوردستان مانا و بەهاكان دروست بكاتەوە، دروستكردنەوەی مانا و بەها بۆ یەكڕیزی و یەكبوونی شەبەنگە جیاوازەكان، سەپاندنی بیرێكی تاق و تەنیای تایبەتی لەنێو كەسایەتی ئیدریسدا نەبوو، واتا ئەو نەیدەویست بەجۆرێك ماناو بەهای یەكڕیزی پێناسە بكاتەوە بەو شێوەیەی كە خۆی تێیگەیشتبوو، بەڵكو تێگەیشتنی خۆی بۆ مانای بەهاو یەكڕیزی دەخستەوە ناو چوارچێوەی تێڕوانینە فرەڕەهەندو جیاوازەكانی دیكەو هەموو بۆچوونە جیاوازەكانی تریشی لەپێناوی گەیشتن و رێكەوتن لە ماناو بەهاكانی یەكڕیزیدا كۆدەكردەوە، بەمانایەكی دیكە ئیدریس بارزانی ئامادەبوو تێگەیشتنی خۆی بۆ مانا و بەهای یەكڕیزی لەنێو بزاڤی رزگاریخوازی كوردستاندا بخاتە بەردەمی رەخنە و تێڕوانینی جیاوازی بۆچوونەكانی دیكەوە، ئەو ئامادەبوو لە چوارچێوەی یەكبوون و یەكڕیزی بۆ بزاڤی رزگاریخوازی كوردستان، سەرتاپا مانا و بەهای یەكبوون و یەكڕیزی پێناسە بكاتەوە، بەبێ ئەوەی پێشوەختە بزانێت ئەو پێناسەیەی لەو چوارچێوەیەدا بۆ ئەو بەهایانە دەكرێن بە سوودی پارتەكەی خۆی كە پارتی دیموكراتی كوردستانە دەشكێتەوە یان نە، هەربۆیە ئەو بەوجۆرە سەیری بەرژەوەندییەكانی پارتی دیموكراتی كوردستانی دەكرد، كەچۆن پارتی دەبێتە هۆكارێك بۆ سەرخستنی بەرژەوەندییە باڵاكانی كوردایەتی و بەرژەوەندی قۆناخی رزگاری نیشتمانی، گەرچی تۆماری ئەو هۆكارەش قوربانیدانێك بێت بۆ بەرژەوەندییە

تایبەتیەكانی پارتی وەك حزب و خۆی وەك سەركردەیەكی دیاری ئەو حزبە.

هەربۆیە دەنگی ئیدریس بارزانی تەنیا دەنگێك نەبوو ئاراستەی پارتی و جەماوەری پارتی كرابێت، بەڵكو دەنگی ئەو ئاراستەی هەموو بیربۆچوونە جیاوازەكانی ناو كۆمەڵگەی كوردی و سەرجەم هێز و لایەنە سیاسیەكانی كوردستان و عێراق دەكرا، ئەو هەموو هەوڵی بۆ ئەوەبوو پێش ئەوەی دەرفەتەگرنگەكان لە دەستمان دەربچێت ،باشترە سوودی لێوەربگرین، ئەوەی دەویست هێزەكانی نێو بزاڤی رزگاریخوازی كوردستان بەجۆرێك رێكبخرێنەوە كە بتوانێت گەرەنتی بوونمان وەك نەتەوە لەخۆ بگرێت و بتوانین هەموو پێكەوە شانی بدەینە بەر، ئەو دەیویست ئەو وێستگەیەی ئێستا بزاڤی رزگاریخوازی كوردستانی پێدا تێدەپەرێت، وێستگەیەك بێت مێژوویەكی پرشنگدار بۆ نەوەكانی ئایندە تۆمار بكات، نەك سەرەوەرییەكانی ئەو مێژووە بەناوی خۆیەوە تۆمار بكرێت،ئەمەیە پێمان دەڵێت ئیدریس بارزانی بیركردنەوەی خۆی تێكەڵاوی پرانسیپ و كۆڵەگە سەرەكییەكانی سەرخستنی بزاڤی رزگاریخوازی كوردستان كردبوو، هەر بۆیە بەجۆرێك پرانسیپ و كۆڵەگە سەرەكیەكانی كوردایەتی بووبوونە بەشێك لە بیركردنەوەی ئەو، كاتێك ئیدریس بارزانی بە زمانە سادەكەی قسەی بۆ بەرامبەرەكەی دەكرد، بەرامبەر هەستی دەكرد ئەوە هەر خۆیەتی دەدوێت و لەگەڵ ناخی خۆی تەئەمولی كردووە،بەرانبەرەكەی هەستی دەكرد ئیدریس شتێكی زیاتری پێ نالێت لەوەی لە ناخی خۆیدا هەستی پێدەكات، بەڵام چۆن هەستێك ؛ ئەو هەستەی لەگەڵ گوێبیستی هەر وشەیەكی ئیدریسدا ساتێك تێراماں وەك ساتەكانی پێش تەئەمول و بیركردنەوە بەرەو ئاراستەیەك رادەكێشێت بۆ ئەوەی لە گرنگی و بایەخی ئەو وشە سادانە بیر بكەینەوە كە ئیدریس بەزمانە سادەكەی خۆی دەریدەبرین، ئەمەیە كاتێك هەوڵدەدین وێنای ئیدریس بارزانی وەك پۆرترێتی كەسایەتیەكی جیاواز لەناو ئەم دێرانە وێنا بكەینەوە، دەبینین خودی دێرەكان لە سەدان دیمەنی شاراوەی دیكەی ئەم كەسایەتیە ئاگادارمان دەكاتەوە كە وشە توانای بەسەریدا نەشكاوە تا وێنای بكاتەوە.

مانا و بەها

وەك میتۆدێك بۆ هەڵسەنگاندن

ئەوەی پێویستە لە ئیدریس بارزانییەوە فێری بین ئەوەیە، چۆن مانا و بەها بۆ واقیعی ئێستامان دیاری دەكەین ، دیاریكردنی مانا و بەها بۆ باری سیاسیی ئێستای كوردستان دەستنیشان كردنی ئەو فاكتەر و كۆڵەگە سەرەكیانەن كە بۆ هەمووومان گرنگە پێوەی پابەندبین و تێروانینیشمان لەسەری جیاواز بێت، ئەمەش مانای ئەوەیە چۆن دەتوانین خۆمان و جیاوازییەكانمان پێكەوە كۆبكەینەوە، بۆ پێكەوە كۆكردنەوەی جیاوازییەكانمان، مێژووی ئیدریس پێمان دەڵێت، گرفتی سەرەكی ئێمە ئەوەیە چۆن بەهای بەهاكان دیاری دەكەین، ئەمەش واتە چۆن ئەقڵانییەت دەگۆڕین بۆ ماقووڵیەت و چۆن مەقبوول دەگۆڕین بۆ مەعقوڵ، لەم روانگەیەوە كە سەیری واقیعی سیاسیی ئەمڕۆی پارتی دەكەین و هەڵوێست و رەفتارەكانی هەڵدەسەنگێنین، هەست و دەنگی ئیدریس پێمان دەڵێت نابێت بەو شێوەیە پارتی هەڵبسەنگێنن كە تەنیا خۆمان پێی رازی بین بەڵكو گرنگ ئەوەیە خەڵك لە پارتی رازی بێت، رازی بوونی خەڵك بە میتۆدی ئیدریسی هەمیشە زیندوو بەو مانایە نییە خەڵك وەك ئەندامێك لە ناو پارتیدا ئەندامی پارتی بن، بەڵكو مەبەستی ئەوەیە رەفتار و بریارەكانی پارتی بەو ئاستە ماقووڵ بن كە خەڵك بەبێ ئەوەی ئەندامی پارتی بێت پشتگیری لە پارتی بكات، كەواتە هەوڵدان بۆ ئەوەی

بڕیار و ڕەفتارەکانی کادرانی حزب لە ئاستی رازیبوونی پارتییەوە بەرز بکەینەوە بۆ ئاستی ئەوەی هەموو خەڵك بە ماقووڵی بزانێت، بەرەو ئەوەمان دەبات کە بیر لە پیادەکردنی بەها بەرزەکانی ئەخلاق لە کاتی سیاسەت کردندا بکەینەوەو لەسەر بنەمایەکی ئەقڵانیی و ئەخلاقیی سیاسەت بکەین، لەم چوارچێوەیەدا، ئیدریس بارزانی دووبارە لەسەر چەمکە بەرزەکەی بارزانی مەشق و ڕاهێنانمان پێدەکاتەوە کە دەڵێت ((چەند مەزنە مرۆڤ خزمەتکاری میللەتی خۆی بێت((، خزمەتکاری میللەت لەوانەیە وەك بەکارهێنانی وشەو لە داڕشتنی گوتارە سیاسیەکاندا کارێکی ئاسان بێت و هۆکارێك بێ بۆ ڕازاندنەوەی گوتارەکانمان، بەڵام ئیدریس بارزانی پێمان دەڵێت، بارزانی باوك ئەمەی لەهەموو ئەرکەکانی دیکەی بەقورستر زانیوە، بۆیە بەراوردەکەی دەگاتە ئەو ڕادەیەی بارزانی نەمر بەکارهێنانی خزمەتکاریی وەك مەزنایەتیەك بۆ مرۆڤ لە قەڵەمداوە، بەڵام گرنگە لێرەدا بگەڕێینەوە سەر وشەی (مەزن (کە بارزانی نەمر لەو چەند وشەیە بەکاری هێناوە و بپرسین ئایا مانا و بەهای) مەزنایەتی) لای بارزانی نەمر چی بووە و چۆن (مەزن)ی پێناسەکراوە؟ بێگومان هەرکەسێك مەبەستی بێت دەتوانێت بە ئاوڕدانەوەیەکی خێرا لە وشەی(مەزن و مەزنایەتی) لای بارزانی نەمر تێبگات، لای بارزانی مەزنایەتی هەرە گەورە بۆ خوا بووە و وەرگرانی پلە جیاوازەکانی مەزنایەتیش، پێوەرەکەی ئەوەبووە تاچەند خواو میللەت لە ڕەفتارەکانمان رازی دەبن، تاچەند مرۆڤ دەتوانێت زمانی سادە و بەرگی خاکی و ڕەشۆکی بێت، بۆ ئەوەی بە پلەیەك لە پلەکانی مەزنایەتی لە ڕوانگەی خەڵکەوە سەیر بکرێت.

کەواتە ئەم دێڕانە کە تایبەتمەندیەکانی ئیدریس بارزانی لە زمانی سادە و خاکیەتی ئەودا کۆدەکاتەوە و دەیکاتە هێمایەك بۆ دروستبوونی جیاوازییەك کە کەسایەتی ئیدریس بارزانی پێ بناسرێتەوە، لەو ڕوانگەیەوە بووە کە هەموو کات ئەو هەوڵیداوە کەسێتی جیاوازی خۆی لەناو خەڵکدا بێت و خەڵك ئەو جیاوازییەی پێ ببەخشێت، نەك جیاوازییەکەی ئەوەندە بێت لە دەرەوەی خەڵك بێت و ماوەی دووری نێوان خۆی و خەڵك ئاماژەی جیاوازی نێوان ئەو و خەڵك بێت، بێگومان تێکەڵاوبوون لەگەڵ خەڵکیش لێرەدا بەو مانایە بەکاری ناهێنین کە سەرکردەیەکی وەك ئیدریس بارزانی بەردەوام لەناو خەڵك دانیشتبێت و هیچ کاری سیاسی و سەرکردایەتی ئەنجامنەدابێت، بەڵکو بەو مانایە بەکاری دەهێنین کە ئیدریس بارزانی لەگەڵ خواست و خەم و ئاوات و خەونەکانی گەلەکەی ژیاوە و ئەو هەستی کردووە گەلەکەی چۆن لێی رازی دەبێت نەك تەنیا حزبەکەی، بۆیە هەمووکات لەو کاتانەی لە پێگەی بەرپرسیاریەتیدا بووە هەوڵیداوە، هەنگاوو بڕیارەکانی بۆ ئەوەبن تێکەڵاوی خواست و خەم و ئاوات و خەونەکانی گەلەکەی بێنەدی، نەك بەو جۆرە بێت کە بەتەنیا ئەندامان یان پێشمەرگەکانی پارتی لێی رازی بن، ئەمە پێمان دەڵێت حزبایەتی لای ئیدریس بارزانی هۆکارێك بووە بۆ خزمەتی گەلەکەی نەك ئامانجێك بووبێت بۆ بوون و ناساندنی خۆی وەك سەرکردەیەك، لای ئیدریس بارزانی بڕیاری ئەقڵانی و لۆژیکانە ئەو بڕیارە بووە کە لەدەرەوەی پارتی خەڵکی کوردستان پێی رازی بن و پشتگیری بکەن، نەك تەنیا بەو جۆرە بێت کە لەناو پارتیدا چەپڵەی بۆ لێ بدرێت، ئەم تایبەتمەندیەی ئیدریسی هەمیشە زیندوو کە زۆر هەوڵیداوە لەپێناوی بەرژەوەندی گشتی و قۆناخی ناسکی رزگاری نیشتمانی کوردستان، لەناو پارتی ڕووبەڕووی ناڕەزایی و ڕەخنەی زۆر بێتەوە، بەڵام لەبەرئەوەی ئیدریس قوتابی قوتابخانەکەی ڕێبازی بارزانی و لە نزیکەوە هاوکار و یاریدەدەری بارزانی نەمر بوو، بەو جۆرە لەناو سیاسەت پەروەردەکرابوو، کە سیاسەت بە بێ ڕەچاو کردنی بنەما ئەخلاقیەکان بوونی نییە، بەبێ وەرگرتنی بڕیاری قورس، هیچ دادپەروەرییەك بوونی نابێت، بەبێ لێبووردەیی، پێکەوە ژیان هیچ مانایەکی نییە، بەبێ جیاوازییەکان هیچ فرەییەك بوونی نییە، ئەمانە هەمووی پێکەوە وایکردبوو، کاتێك ئیدریس بارزانی هاوکێشەی سیاسیی کوردستانی دەخوێندەوە، هەموو ئەو توخمە گرنگانەی ناو هاوکێشەکە وەك) ئەخلاق،

لێبوردەیی، جیاوازی) لەبەر چاو بگرێت، بەڵام ئەوەشی لەبەرچاوبوو کە کۆکردنەوەی ئەمانە هەمووی پێکەوە بەبێ بریاری قورس و قوربانیدان ئەنجام نادرێت، هەربۆیە کاتێك دەگەڕێینەوە بەمێژووی ئەم کەسە خاکیەدا، دەبینن بریارەکانی بریاری قورس و بوێرانە و بێوێنەن، هەست دەکەین هەرگیز ئیدریس بارزانی بیری لەوە نەکردۆتەوە ئاکامی بریارەکانی بۆ پارتی زیانی دەبێت یان سوود، بەڵکو بیری لەوە کردۆتەوە چۆن ئەو بریارەی ئەو دەیدات لەگەڵ بەرژەوەندییەکانی گەلی کوردستان یەکبگرێتەوە.

بەرەی کوردستانی وانەیەك

بۆ دووبارە تێگەیشتنەوە لە یەکریزی

بیرکردنەوە لە دامەزراندنی بەرەی کوردستانی قەدەرێك نەبوو کە کارەسات لایەنەکانی ناچار کردبێت خۆیان لەبەرەیەکدا ببیننەوە، بەڵکو بیرکردنەوەیەك بوو کە هەموو لایەنەکانی نێو گۆرەپانی کوردستانی خستە بەردەم بەرپرسیاریەتێکی مێژوویی بەوەی ئایا ئامادەن لە پێناوی گەرەنتی مانەوەمان وەك نەتەوەیەك هەموو لایەك قوربانی بەشێك لەو مافانە بدات کە لەسەر ئاستی بیرکردنەوەی حزبی بەمافی خۆی دەزانێت،لێرەدا زۆر گرنگە بەشێوەیەك لە شێوەکان واقیعی ئەو کاتە وێنا بکەینەوە، کە چۆن بیرکردنەوە و تێروانینی حزبیانە بەسەر بیرکردنەوە و تێروانینی واقیعیانە بۆ هاوکێشەی سیاسیی ئەوکاتی کوردستان زاڵ بووە، ئەمەش راشکاوانە بەو مانایەی لەوانەیە ئەندامانی حزبەکان بەگشتی و پارتی و یەکێتی بەتایبەتی لە روانگەی حزبیەوە هەرگیز بە بەرژەوەندیان نەزانبێت پێکەوە لەناو بەرەیەکدا بە خۆیان و جیاوازییەکانەوە کۆببنەوە و فێربن رێز لە جیاوازییەکانی یەکتری بگرن و لولەی تفەنگەکانیان ئاراستەی یەك دوژمن بکەن، بەڵام ئیدریس بارزانی لەو کاتەدا وەك زەرورەتێکی مێژوویی بە زوورەتی دەزانێت واز لەو مافانە بێنێت کە لەروانگەی حزبی پارتییەوە وەك مافی پارتی لەقەڵەمدەدران و بیانگۆڕێت بۆ ئەوەی ئەو قوربانیدانانە لە روانگەی بەرژەوەندی نیشتمانی و ناسکی قۆناخی رزگاری نیشتمانی کوردستانەوە سەیر بکرێن کە لەو کاتەدا بزووتنەوەکە پیایدا تێدەپەری، لەمەش زیاتر هەوڵەکانی ئیدریس بارزانی لەگەڵ بەریز سەرۆك مسعود بارزانی ئەوەبوو، پێش هەموو شت کادرو ئەندامانی پارتی فێربکەن چۆن لە پێناوی بەرژەوەندی گشتی نیشتمانی نەرمی بنوێنن و لاپەرەکانی رابردوو هەڵنەدرێتەوە و لەسەر لاپەرەیەکی تازە مێژووی یەکبوون و یەکریزی کوردستان بنووسرێتەوە، ئامادەباشیی پارتی بە سەرکردایەتی سەرۆك بارزانی و ئیدریس بارزانی، زەمینەی ئاشتبوونەوەی گشتی و دواتر زەمینەی بەرەی کوردستانی دروستکرد، لەگەڵ ئەوەی مەرگی ناوەختە بواری ئەوەی بە شەهید ئیدریس بارزانی نەدا کە ئەم بەرەیە بکاتە هەوێنی یەکبوون و یەکریزی هێزەکان و کۆکردنەوەی جیاوازییەکان لەناو یەك بازنەدا بۆ تا هەتایە، بەڵام هەموو کات کە یادی ئیدریس بارزانی دەکەینەوە و پاشگری هەمیشە زیندووی بۆ دادەنێین گرنگە لە دانانی ئەم پاشگرە بۆ ئەو شەهیدە تێبگەین و ئەو راستیەمان لابێت کە هەر کاتێك ریزەکانی هێزە کوردستانییەکان یەکگرتوو بێت و بەهەموو جیاوازییەکانییەوە بۆ یەك ئامانج خەبات بکەن، ئەوا ئەو کاتە رۆحی ئیدریسی هەمیشە زیندووە و لەگەڵماندا دەژی و ئەو وانەیەمان فێردەکاتەوە، ئەگەر یەکگرتوو نەبین هیچ ئایندەیەکمان نابێت.